

KOMENTÁRE HN

Mário Blaščák

©hn

komentátor HN

mario.blascak@mafrasllovakia.sk

Páka na Bašternáka

Návšteva daniarov vo firme je ako kameňok v topánke, keď bežíte na vlak. Ak chcete prísť načas, musíte to pretrpieť. Žarty však bokom. Na spotrebných daniach z palív prichádzajú štáty o miliardy. Už pred 10 rokmi Poliakom ako piesok cez otvorenú dľaň unikla na daniach z nelegálneho benzínu a nafty miliarda eur a v Česku tvorili nelegálne pohonné látky až pätinu predaných. Kupovať nezdanený benzín a naftu je lacnejšie, motivácia je preto jasná.

Daňové úniky sú na Slovensku verejným tajomstvom. Všetci o nich vieme, koná len málokto. Aj s odsúdeným Bašternákom to bolo tak. V kuloároch sa dávno vedelo, že Laco je unterwasser, kým sa však mašinéria pohla, muselo dôjsť k masívnym protestom a divadlu v parlamente a ubehli roky. O technológii pridávania špeciálnych aditív, pomocou ktorých bude možné zistiť pôvod benzínu a nafty, sa vo svete už dávno vie. Je ich široké spektrum a variabilita je pre daňových kontrolérov dokonca operatívnu výhodou. Navyše na Slovensku je monopolný trh. Všetok benzín a nafta predávané rôznymi predajcami pochádza z toho istého zdroja.

Chápeme, že taktika mlčania sa hodí. Veď aj na daňovej správe vedia, že s bubnom sa na zajace nechodí. Meškanie s projektom nanomarkerov v benzínach a nafte je z hľadiska štátu zmareným ziskom. Skutočný dôvod, prečo projekt akceleruje až teraz, je, že tradičné zdroje príjmov so slabším rastom vysychajú. Pre štát sú daňové úniky ako kameňok v čižme. Aj keď sa zdá, že v hre na policajtov a zlodějov sú tí druhí o krok vpred, na kreativitu podvodníkov musí štát reagovať rovnako. Ak nechcete mať otlaky, kameňok treba z čižmy vytriasť.

Luboslav Kačalka

©hn

komentátor HN

luboslav.kacalka@mafrasllovakia.sk

Žiak cez palubu

Nepanikárme, že niekto už v piatej triede na základnej škole nezvláda matematiku alebo má problém so spisovným jazykom. Prax ukazuje, že ešte stále si vie nájsť nadpriemerne platené povolanie. Hoci na druhej strane až toľko voľných miest v parlamente nie je. Ak dáme iróniu bokom, vlna väčších výsledkov piatackého monitora nedávajú veľký priestor na spokojnosť. Mladý Slovák si priemerne dokáže poradiť len so 60 percentami úloh, podrobnejší pohľad na distribúciu výsledkov však upokojuje zistením, že väčšina žiakov má lepšie než priemerné výsledky.

Problém je najmä s vylúčenými. Deti zo sociálne znevýhodneného prostredia dosiahli z matematiky priemernú úspešnosť 22,9 percenta a zo slovenčiny 23,7 percenta. Predovšetkým táto priepasť vo výsledkoch by nás mala zaujímať. Máme masu 10-ročných detí, ktoré majú už len minimálnu šancu dobehnúť svoj vzdelanostný dlh. U nich neriešime, či sa dostanú na vysokú školu, ale či ich vieme pripraviť na jednoduchšie práce. Dôvod pritom nie je nízka inteligencia, ale chýbajúca podpora v domácom prostredí a tú súčasne nastavenie školského systému nedokáže kompenzovať.

Práve na marginalizovaných skupinách najlepšie vidieť náš najväčší nedostatok, máme síce povinnú školskú dochádzku, nie však vzdelávanie. Autor uznáva, že jednoduché riešenie neexistuje, no tiež platí, že za 30 rokov sa už mohlo nejaké nájsť. Nenašlo. Aktuálne je na stole obmedzovanie počtu žiakov na osemročných gymnáziách, aby ich odchodom vraj neklesala kvalita na bežných školách. Škoda len, že rovnakú energiu, akú štát venuje tomu, aby do priemeru stiahol najlepších, nevenuje aj tomu, aby do priemeru vytiahol vylúčených.

DNES PÍŠE

Čo sa stalo s našou slobodou?

Ján Oravec

prezident Združenia podnikateľov Slovenska

Ak je sloboda kľúčovou hodnotou Novembra '89, potom neradostný stav ekonomickej slobody v súčasnosti vystavuje smutnú vizitku obdobiu predchádzajúcich 30 rokov. Sloboda bola najdôležitejšia hodnota, na základe ktorej sme sa chceli začiatkom 90. rokov čo najskôr zaradiť medzi prosperujúce krajiny. Dnes zovšednela, je považovaná za samozrejmosť, ale najmä prestala byť vnímaná ako nevyhnutná podmienka existencie prosperujúcej spoločnosti.

Ako by sme zabudli, že sme desaťročia žili v neslobode socialistického strihu, ktorá bola nastolená naraz znárodnením a zavedením centrálného plánovania.

Našu slobodu si nechávame odobrať salámovou metódou. Je to nesloboda nastoľovaná plazivou reguláciou, ktorá je výsledkom rozhodnutí nami volených politikov. Tí prijímajú čoraz viac zákonov, ktoré občanom predpisujú, ako majú a nemajú žiť, a podnikateľom dekrétujú absurdne detailné pravidlá toho, ako majú a nemajú podnikáť. Tak dlho sme ako občania a voliči kašľali na slobodu, až politici pochopili, že ju nemusia mať v ponuke. Stačí im hrať hru na istoty a bezpečnosť. Sloboda, najmä ekonomická sloboda, nie je medzi prioritami,

Čierne more je slepá škvrna politiky Donalda Trumpa

TÉMA

Na nedávnom stretnutí amerického a tureckého prezidenta najviac zaujala téma, ktorá chýbala.

James M. Dorsey

spolupracovník
The Globalist

the
Globalist

Keď sa prezident Donald Trump a Recep Erdogan stretli tento týždeň v Bielom dome, na programe mali jednu páčivú tému. Pozoruhodná však bola téma, ktorá na programe nebola: bezpečnosť v Čiernom mori. Leží na križovatke Ruska, východnej Európy, Kaukazu a Turecka, ktoré je členom NATO. Čierne more je ohniskom viacerých sporov s účasťou Ruska. To sa snaží rozšíriť svoju moc ďalej na pobreží Čierneho mora, ako sú Ukrajina a Gruzínsko, sú preň

súčasťou jeho úsilia o obnovenie svojej niekdajšej veľkosti, a preto ich považuje za úplne legitímne.

To je dôvod, prečo sa Čiernym morom dlhodobo zaoberali viaceré washingtonské konzervatívne think tanky. Úplné ticho zo strany šéfa republikánskej administratívy je v tomto kontexte mimoriadne pozoruhodné. Totálnu pasivitu vlády podčiarklo prezidentovo zrušenie plánovanej americkej námornej misie v Čiernom mori zameranej na slobodu navigácie po tom, ako ju CNN označila za americkú reakciu na dianie v oblasti.

Informácia sa objavila v prepise neverejnej výpovede Christophera Andersona, exporadcu amerického osobitného predstaviteľa pre Ukrajinu Kurta Volkera, ktorá zaznela v Snemovni reprezentantov počas konania o impeachment v súvislosti s Trumpovou politikou voči Ukrajine. Anderson vypovedal, že Trump zavola vtedajšiemu národnému bezpečnostnému poradcovi Johnovi Boltonovi, aby sa sťažoval na reportáž CNN. Povedal, že práve tá podnietila prezidenta, aby zrušil rutinnú operáciu, ktorú už Turecku ohlásili.

Operácia bola zrušená niekoľko týždňov po tom, čo ruská pobrežná stráž strieľala na ukrajinské plavidlá prechádzajúce cez Kerčský prieliv, ktorý spája Čierne a Azovské more a oddeľuje Ruskom anektovaný Krym od ruskej

”

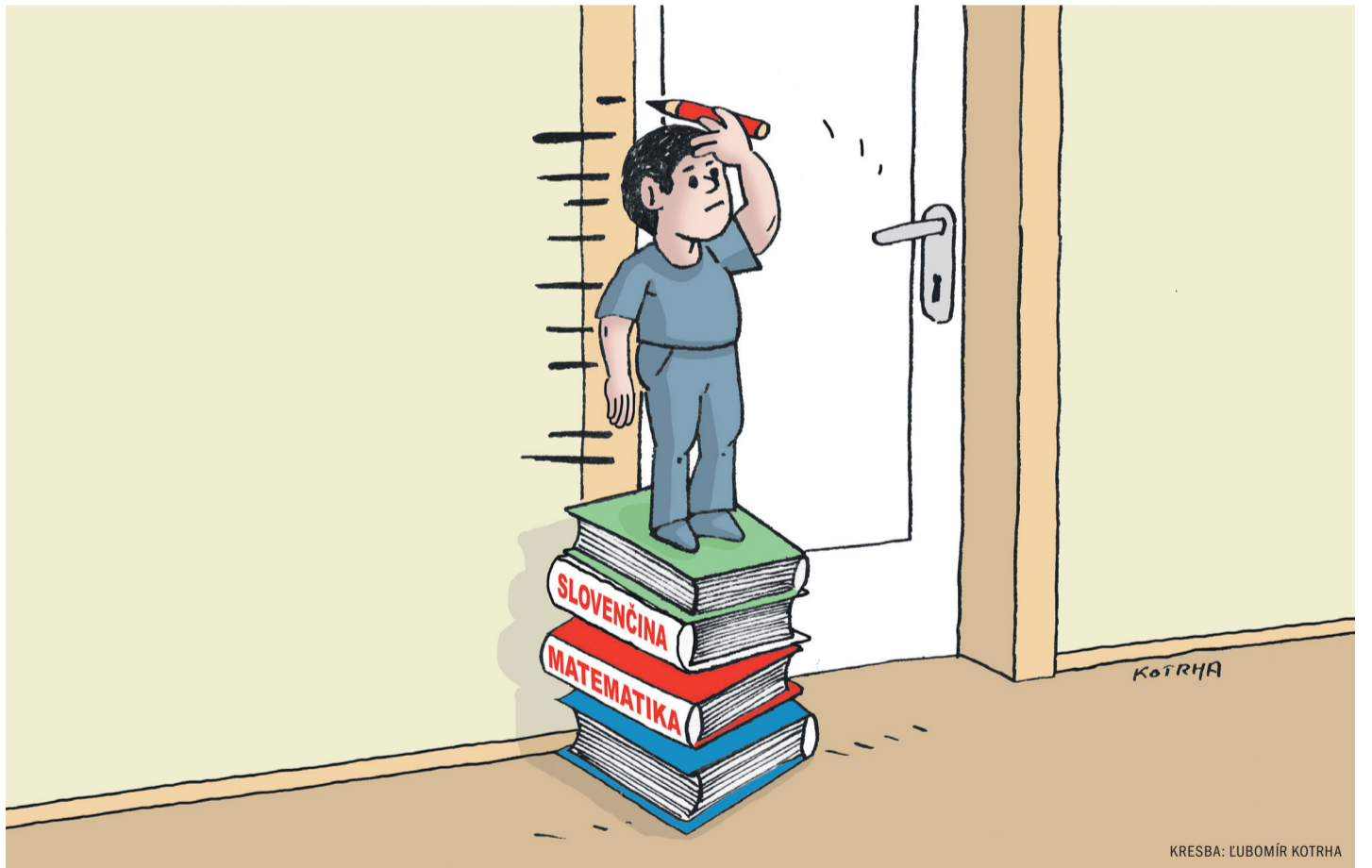
Republikánmi
ovládaný Senát
nerozhodol
o zákone
o podpore
Gruzínska. Pred
nástupom Trumpa
by takýto zákon
schválili
automaticky. Už to
neplatí.

pevniny. Trump v tom čase dočasne pozastavil odsudzujúce vyhlásenie podobné tým, aké vydali európski spojenci USA. Vyhlásenia napokon vydal minister zahraničia Mike Pompeo a americká veľvyslankyňa pri OSN Nikki Haleyová, no Biely dom nie.

Toto všetko zapadá do Trumpovho vzorca nečinnosti, ktorý má len málo spoločné s Trumpovou túžbou „dostať naše jednotky domov“. Jeho úmyselná nečinnosť nevyvoláva dôveru v americkú politiku vo vzťahu ku kľúčovým čiernomorským krajinám, ku ktorým okrem Turecka, Ukrajiny a Gruzínska – strategickú bránu do Strednej Ázie – patria aj členovia NATO Bulharsko a Rumunsko.

Rozhovory Trumpa a Erdogana bez Čierneho mora vyvolávajú obavy, že región sa stane obeťou straníckych nezhôd vo Washingtone či Trumpových politických priorit. Republikánmi ovládaný Senát zatiaľ nerozhodol o zákone o podpore Gruzínska, ktorý minulý mesiac schválila Snemovňa reprezentantov. Zákon by značne posilnil väzby s Gruzínskom v oblasti obrany, ekonomiky a kybernetickej bezpečnosti. Pred nástupom Trumpa by republikáni v Senáte takýto zákon schválili automaticky. Už to neplatí.

Čierne more je oblasťou, kde si Spojené štáty nemôžu dovoliť zasiať pochybnosti. Škoda sa však možno už stala.

KRESBA: LUBOMÍR KOTRHA

Analytické pondelky
Martin Vlachynský
analytik INESS

Politické utorky
Ivan Štefunko
podpredsa Progresívneho
Slovenska

Vládne stredy
Richard Raši
podpredsa vlády pre investície

Biznisové štvrtky
JÁN ORAVEC
prezident Združenia podnikateľov
Slovenska

Neformálne piatky
Juraj Droba
predseda Bratislavského
samosprávneho kraja

”
Tak dlho sme ako občania a voliči kašľali na slobodu, až politici pochopili, že ju nemusia mať v ponuke.

pretože sa vytratili voliči, pre ktorých je dôležitá.

Ešte v 90. rokoch sa u nás viedla živá diskusia o vzťahu štátu a trhu v ekonomike, o miere prerozdelenia, o výške daňového zaťaženia. Dnes prakticky niet nikoho, s kým by sa v týchto diskusiách dalo pokračovať. Zopár ekonomických liberálov, ktorí prežili, je na Slovensku považovaných za dogmatikov, ktorí vraj odmietajú vidieť zložitost sveta a donekonečna opakujú svoje poučky o nadradenosti trhu.

Absolútne väčšinovým sa stal názor, že na veľkosti štátu nezáleží, že výška daní a verejných výdavkov nie je problém. Problémom sú vraj len nesprávni ľudia na nesprávnych miestach. Údajne ich stačí vymeniť za správnych a obmedziť sa korupcia, neefektívnosť,

zvýši sa hodnota, ktorú nám štát poskytnete za naše peniaze.

Je zarážajúce, že utopickosť tohto prístupu vidí len veľmi málo ľudí. Nejde totiž len o nejaký ideologický spor. Naša tolerancia k nezdravému rozpínaniu štátu má neblahé praktické dôsledky. Štát občanovi prostredníctvom odvodov, priamych a nepriamych daní zoberie viac než polovicu sumy, ktorú platí ich zamestnávateľ. Nehovoriac o korupcii a neefektívnosti, ktoré sú primárne dôsledkom veľkosti štátu.

Ak si čoskoro nezačneme vážiť slobodu ako hodnotu dôležitú pre našu prosperitu, tak je možné, že našim budúcnosťou sa stane až ekonomický kolaps systému, o ktorom si väčšina spoločnosti myslí, že je to perpetuum mobile.